
Title	Laras bahasa Melayu di internet tidak melanggar aturan berbahasa
Author(s)	Mohamed Pitchay Gani Bin Mohamed Abdul Aziz
Source	<i>Sekata</i> , 2(2), 6-8
Published by	The Malay Language Council

Copyright © 2001 The Malay Language Council

This document may be used for private study or research purpose only. This document or any part of it may not be duplicated and/or distributed without permission of the copyright owner.

The Singapore Copyright Act applies to the use of this document.

This document first appeared in: Mohamed Pitchay Gani Bin Mohamed Abdul Aziz. (2001). Laras bahasa Melayu di internet tidak melanggar aturan berbahasa. *Sekata*, 2(2), 6-8.

This document was archived with permission from the copyright owner.

Laras bahasa Melayu di internet tidak melanggar aturan berbahasa

Oleh: *Mohamed Pitchay Gani Bin Mohamed Abdul Aziz*

*Penulis ialah pensyarah di
Kampus Townsville-Institut
Pendidikan Kebangsaan
Universiti Teknologi Nanyang
dan antara penyumbang kerap
rencana bahasa di
akbbar Berita Harian.*

BAHASA merupakan lambang-lambang arbitrari yang digunakan sewenang-wenangnya dan diterima oleh masyarakat. Konsep ini menjadikan bahasa itu wahana yang dinamis. Bahasa di internet tidak memerlukan sesuatu badan formal untuk merealisasikannya asalkan ia diterima oleh komuniti penutur sesuatu bahasa itu. Ini merupakan pemankin disebalik ketebaruhan penggunaan bahasa Melayu di Internet. Mangkin ini dilestarikan oleh para pengguna internet yang dikenali sebagai masyarakat maya atau Virtual Community.

Bahasa secara umumnya terbahagi kepada dua jenis iaitu bahasa yang bersifat normatif dan komunikatif. Bahasa normatif merujuk kepada bahasa yang mengikut peraturan bahasa secara formal. Bahasa jenis ini sering digunakan di sekolah-sekolah dan majlis-majlis rasmi atau dikenali sebagai bahasa baku. Bahasa baku pula meliputi bahasa pertuturan dan penulisan yang dianggap gramatis dari sudut lingusitik. Bahasa komunikatif pula merujuk kepada bahasa yang digunakan dalam pertuturan atau lebih dikenali sebagai bahasa percakapan. Bahasa jenis ini biasanya tidak mengikut tatabahasa kerana sifatnya yang spontan. Ayat-ayat yang dihasilkan sering mengalami manipulasi bahasa.

Manipulasi merujuk kepada penggunaan bahasa secara kreatif. Maka terhasil ayat-ayat pendek dan istilah-istilah yang menyimpang daripada tatabahasa. Misalnya ayat: "dah makan belum?", "ndak", "pegilah" dan sebagainya. Faktor utama yang membenarkan ayat dan istilah tersebut digunakan ialah penerimaan komuniti berbahasa itu berlandaskan keupayaan untuk menyampaikan dan memahami mesej yang cuba diutarakan. Konsep ini

secara tidak langsung menjelaskan kelahiran dialek, laras bahasa, loghat dan slanga.

KOMPONEN BAHASA

Penggunaan bahasa Melayu di internet terbahagi kepada beberapa komponen iaitu e-mail (e-mel), chat (sebang) dan laman jaringan (web). Chat terbahagi kepada tiga jenis iaitu IRC, ICQ

dan MSN yang menggunakan emoticons atau ikon-ikon emosi. E-mail dan chat menggunakan bahasa komunikatif sahaja.

Ikon-ikon emosi merujuk kepada ilustrasi yang menunjukkan perasaan pengguna misalnya riak wajah marah, sedih, gembira, terseenyum, bunga ros dan jantung. Ikon-ikon ini juga merupakan wahana penyampai maksud atau bahasa di internet yang bersifat pictographic atau ideagraphic.

Lelaman web pula terbahagi kepada dua bahagian utama iaitu hiburan dan intelektual. Biasanya bahagian intelektual seperti bahasa dan kesusasteraan menggunakan bahasa normatif manakala bahagian hiburan menggunakan bahasa normatif bagi segmen informasi dan bahasa komunikatif bagi segmen interaktif.

Pengklasifikasian di atas menunjukkan bahawa penggunaan bahasa di internet yang bersifat umum seperti pemberian maklumat lebih cenderung kepada bahasa normatif untuk mengelakkan keaburan dan salah tafsir. Manakala penggunaan bahasa yang bersifat peribadi atau persendirian seperti di email dan chat bersifat komunikatif. Keadaan ini berlaku kerana

adanya komuniti maya yang memahami antara satu sama lain akan bahasa yang digunakan.

Latarbelakang ini menjadi penjelasan kepada perkembangan dan pembangunan bahasa Melayu di internet. Kini telah lahir laras internet bagi bahasa Melayu di internet. Menurut Fishman, seorang ahli sosiolinguistik, laras ialah lingkungan

institusional iaitu apabila sesuatu ragam yang digunakan oleh seseorang yang dianggap lebih

sesuai daripada ragam bahasa yang lain. Laras internet ini merupakan gabungan bahasa tulisan dan lisan.

Internet telah berjaya menyatukan atau pun menggramatiskan bentuk bahasa Melayu yang dianggap tidak gramatis.

Penjelasan di atas tadi menunjukkan bahawa bahasa jenis

normatif digunakan untuk penulisan sementara bahasa

komunikatif digunakan untuk lisan atau percakapan. Laras internet pula merupakan perealisasikan keserasian kesatuan bahasa lisan dan tulisan dalam bentuk visual. Ini bermaksud sesuatu yang dahulunya hanya dapat ditutur, kemudian didengar dan hilang kini dapat dilihat dan disimpan. Bentuk lisan kini direalisasikan dalam bentuk tulisan tanpa menurut tatabahasa bentuk penulisan.

ERTI CEMAR

Penjelasan ini menghapuskan kepercayaan tentang pencemaran bahasa Melayu di internet. Pencemaran bahasa hanya berlaku sekiranya sesuatu bahasa itu

Pengklasifikasian di atas menunjukkan bahawa penggunaan bahasa di internet yang bersifat umum seperti pemberian maklumat lebih cenderung kepada bahasa normatif untuk mengelakkan keaburan dan salah tafsir. Manakala penggunaan bahasa yang bersifat peribadi atau persendirian seperti di email dan chat bersifat komunikatif.

digunakan di luar komuniti penuturnya. Selagi ia masih digunakan di dalam komuniti bahasa itu sendiri, ia bukanlah satu pencemaran memandangkan ia diterima pakai secara konvensi oleh anggota masyarakat penuturnya. Sebaliknya laras bahasa Melayu di Internet lebih merupakan salah satu komponen ragam bahasa Melayu. Ia merupakan kesan manipulasi bahasa.

Satu perbandingan yang jelas boleh dibuat terhadap bahasa Melayu dalam penulisan genre kesusasteraan. Penulis diberikan *Licentia Poetic* atau "kebebasan penyair" untuk memanipulasikan bahasa dalam penulisannya. Ini merupakan satu aspek kreativiti penulis dalam menyampaikan mesejnya. Kebebasan ini juga melahirkan sajak-sajak kabur. Namun haruslah diingatkan bahawa lesen ini hanya untuk kegunaan dalam karya sastera sahaja. Ini bermakna ia bersifat terkawal di dalam komunitinya sahaja. Keadaan ini serupa dengan situasi bahasa Melayu di internet. Konsep lesen itu juga boleh dikembangkan untuk merangkumi bahasa Melayu di internet.

ISI MATLAMAT

Laras bahasa Melayu internet merupakan hak milik komuniti maya di internet. Komuniti ini pula bervariasi. Ada yang menggunakan ragam mat atau minah Rock, peralihan kod antara bahasa Inggeris dan Melayu, pelat, keanak-anakan, berirama, simbol atau ikon dan dialek. Variasi seumpama ini menonjolkan apa yang kita kenali sebagai bahasa rojak di internet. Istilah rojak apabila dinilai sebagai bahasa pasar bermaksud dicampuradukkan. Namun demikian ia bukanlah satu pencemaran kerana ia difahami, diterima dan

digunakan oleh komuniti berbahasanya sendiri. Maka patutkah kita menyalahkan komuniti maya ini kerana menggunakan bahasa mereka sendiri? Pencemaran bahasa didefinisikan oleh Kamus Dewan sebagai penggunaan bahasa yang tidak betul di kalangan masyarakat. Adakah bahasa Melayu di internet menonjolkan penggunaan bahasa yang tidak betul atau lebih merupakan pragmatik berbahasa secara kreatif dan realisti?

Laras bahasa Melayu internet bersifat kreatif memandangkan komuniti maya telah melakukan proses peristilahan mereka sendiri dan istilah serta "peraturan" berbahasa yang timbul diterima oleh semua anggota dalam masyarakat atau komuniti maya itu. Ia berkesan kerana mampu menepati objektif berbahasa iaitu menyampaikan mesej. Keadaan ini sama seperti bahasa isyarat yang difahami oleh komuniti atau individu-individu yang terlibat sahaja. Adakah bahasa isyarat juga dianggap pencemaran bahasa?

Laras bahasa Melayu internet realistik dan praktikal kerana bahasa yang terhasil bersesuaian dengan matlamat internet itu sendiri iaitu mempercepatkan akses kepada maklumat. Internet juga telah mengecilkan dunia dan menjadikan ia tidak bersempadan. Maka manifestasi internet itu dapat dilihat dalam bahasa internet yang bersifat pendek, padat, spontan dan jelas. Bahasanya mudah difahami kerana bersifat kemanusiaan atau human language bukan seperti bahasa mesin yang memerlukan berbagai aturan. Faktor yang penting dalam bahasa Internet ialah penserasian nilai kemanusiaan dalam perutusan. Sesuatu bahasa itu dikatakan mencapai objektifnya apabila mesej yang disampaikan itu difahami oleh penerimanya. ■

